UUTISET

Iso kuva on se, että maatalouden, verojen ja kotimaisen elintarviketeollisuuden osuudet ovat laskeneet. **MAATALOUSEKONOMISTI KYÖSTI AROVUORI, PTT**

Suomen bruttokansantuotteen kehittyminen

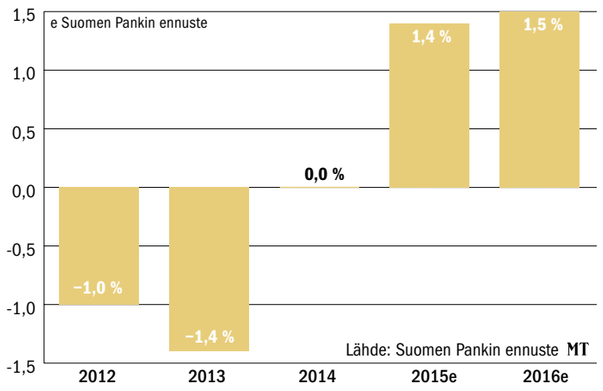

Suomen Pankki povaa maltillista kasvua

Viennin ja investointien elpyminen kääntävät Suomen talouden maltilliseen kasvuun ensi vuonna, Suomen Pankki ennustaa. Kasvu pysyy nollassa vielä tämän vuoden.

Tuoreen ennustuksen mukaan bruttokansantuotteen kasvu on tulevina vuosina 1,5 prosentin luokkaa.

”Vaikka tämä on positiivista, pitää korostaa, että kasvuluvut eivät kuitenkaan yllä siihen, mihin olemme tottuneet”, Suomen Pankin pääjohtaja **Erkki Liikanen** sanoo.

Tänä keväänä nähtiin merkkejä piristymisestä. Tilastokeskuksen tuoreimman tiedon mukaan teollisuuden tilaukset nousivat huhtikuussa kahdeksan prosenttia vuodentakaisesta.

Vauhdikkainta kasvu oli metalliteollisuudessa.

Ennusteen mukaan etenkin vienti vauhdittaa taloutta. Myös investoinnit tuotantoon nousevat.

”Vientimarkkinoiden kasvu piristyy ja elpyy liki maailmanmarkkinoiden kasvuvauhtiin.”

Ennusteessa asuntoinvestoinnit alkavat kasvaa vasta vuonna 2016. Yksityinen kulutus ja työllisyys elpyvät hitaasti.

”Yksityisiä investointeja nostavat etenkin metsäteollisuuden suunnitelmat.”

Julkisen talouden velan ennustetaan nousevan 63 prosenttiin BKT:sta vuonna 2016.

Suomi jäänyt vauhdista

Suomen kokonaistuotanto on pienentynyt yhtäjaksoisesti kaksi vuotta. Suomen Pankin mukaan teollisuuden rakennemuutos, kustannuskilpailukyvyn heikkeneminen ja väestön vanheneminen ovat syöneet tuotantoa.

”Kiina, Yhdysvallat ja Japani ovat maailmantalouden vetureita. Euroalueet kasvavat hitaasti, mutta Suomi on jäänyt maailmantalouden kehitysnäkymistä eikä ole pysynyt euroalueen kasvussa.”

Liikanen painottaa, että talouden ongelmiin ei ole pikakonsteja, vaan tarvitaan rakenneuudistuksia. Yksi ratkaisu olisi työuria pidentävä eläkeuudistus. Kehysriihen päätöksistä pitäisi pitää kiinni.

Euroopan keskuspankki EKP teki viime viikolla isoja rahapoliittisia päätöksiä, kuten laski ohjauskoron ennätysalas.

”On osoitettu, että kykenemme toimimaan myös vaikeissa olosuhteissa”, Liikanen kommentoi.

”Suuri kysymys on, kyetäänkö euromaissa jatkamaan rakenneuudistuksia.”

EMILIA LAVONEN

TALOUDESTA LYHYESTI

UPM:lle erävoitto biodieselkiistassa

Markkinaoikeus hylkäsi Neste Oilin vaatimuksen kieltää UPM:ltä biodieselin myynti Suomessa.

UPM loukkaa Neste Oilin mielestä yhtiön patenttioikeutta biodieselin tuotannossa. Päätös on UPM:lle tärkeä, sillä se rakentaa parhaillaan biodieseljalostamoa Lappeenrantaan. Käräjäoikeus ottaa myöhemmin kantaa siihen, onko Neste Oilin patentti vielä voimassa.

Metsäliitto luopuu Metsä Wood Eestistä

Metsäliitto myy virolaisen tytäryhtiönsä Metsä Wood Eesti AS:n koko osakekannan virolaiselle Combimill OÜ:lle. Samalla osapuolet sopivat yhteistyöstä raaka-aineen hankinnassa sekä loppu- ja sivutuotteiden myynnissä. Kaupalla ei ole olennaista tulosvaikutusta Metsä Woodille.

Metsä Wood Eestillä on Keski-Virossa saha, jonka kapasiteti on 75 000 kuutiota kuusisahatavaraa vuodessa. Yhtiön liikevaihto oli viime vuonna noin 16 miljoonaa euroa ja 38 työntekijää. Kaupan toteutuminen edellyttää Viron kilpailuviranomaisen hyväksynnän.

Enontekiölle ensimmäinen pumppuvoimalaitos

Enontekiön Kilpisjärvelle suunnitellaan Suomen ensimmäistä pumppuvoimalaitosta tuulienergian säätövoimaksi.

Voimalaitos nähdään kunnassa tärkeänä sähkön häiriöttömän saannin turvaamiseksi. Se myös pienentäisi pitkistä siirtoyhteyksistä johtuvaa hävikkiä.

Hanke maksaa noin 20 miljoonaa euroa.

OnniExpress teki rikosilmoituksen kilpailijastaan

Suomalaisyrittäjien halpabussiyhteenliittymä OnniExpress jätti rikosilmoituksen Onnibus.com Oy:n toiminnasta.

OnniExpressin Facebook-sivu suljettiin viikonloppuna, kun Onnibus valitti sivusta.

OnniExpress katsoo, että kilpaileva yhtiö on mennyt liian pitkälle liiketoiminnan häirinnässä.

Bussiyhtiöt ovat entisiä kumppaneita, jotka ovat ajautuneet nimiriitaan.

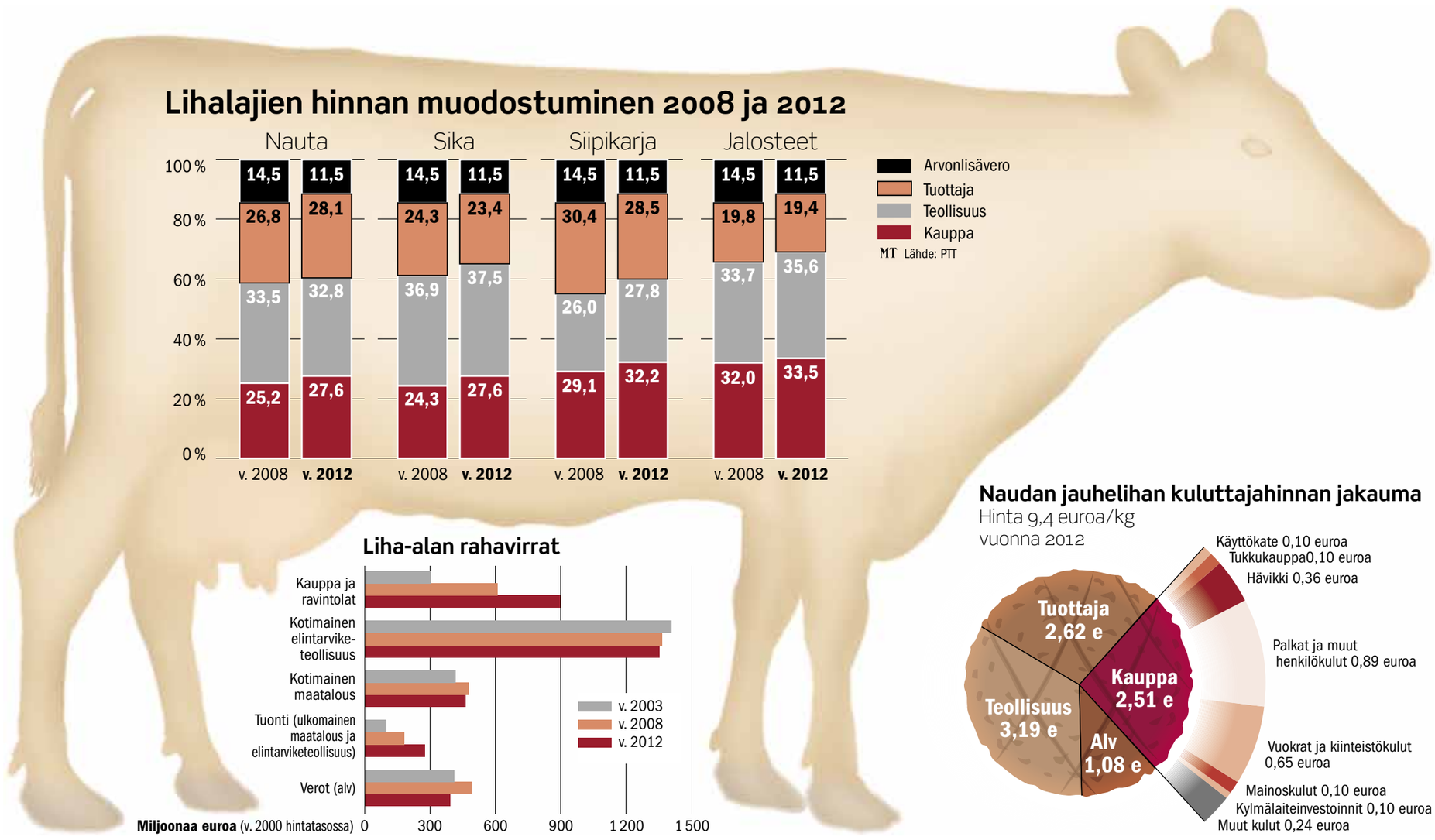

Kaupan ote lihaketjusta vahvistui

Kauppa ja teollisuus ovat kasvattaneet osuuksiaan lihan kuluttajahinnasta. Tiukka kilpailu kurittaa lihataloja, eikä kustannusten nousua saada siirrettyä tuottajahintoihin asti.

Lihan kuluttajahinnasta meni reilu kolmannes elintarviketeollisuudelle vuonna 2012. Kauppa sai hiukan alle kolmanneksen, tuottajalle jäi alle neljännes. Verotuloja valtiolle kertyi 11,5 prosenttia, arvonlisäveron verran.

Kauppa on pystynyt parhaiten sopeutumaan markkinoiden muutoksiin.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Kuluttajatutkimuskeskus ja Pellervon taloustutkimus PTT tutkivat lihan kuluttajahinnan jakautumista vuosien 2008 ja 2012 välillä.

Kaupan osuus kasvoi tarkastelujakson aikana 2,6 prosenttiyksikköä. Teollisuus kasvatti osuuttaan alle prosenttiyksikön. Tuottajan osuus laski vajaan puoli prosenttiyksikköä ja arvonlisäveron osuus aleni vuoden 2008 14,5 prosentista 11,5 prosenttiin tarkastelujakson loppuun mennessä.

Tutkijat selvittivät hinnan jakautumisen myös eri tuotantosuuntien välillä.

Isoin osa kuluttajahinnasta jää tuottajalle siipikarjanlihasta, pienin sianlihasta. Naudanlihassa tuottajan osuus kasvoi tarkastelujakson aikana 1,3 prosenttiyksikköä, muissa osuus pieneni.

Kaupassa kulut hintoihin

Vuodesta 2005 lihan hinta on Suomessa noussut yli 30 prosenttia, kun EU:ssa vastaava nousu on ollut yli 20 prosenttia.

MTT:n professori **Jyrki Niemen** mukaan nousu johtuu eritoten palkkakehityksestä.

”2000-luvun palkkaratkaisut Suomessa ovat olleet huomattavasti Keski-Euroopasta poikkeavia ja nostaneet palkkakustannuksia.”

Kauppa on pystynyt kompensoimaan palkkojen nousun tehostamalla toimintaansa ja siirtämällä kustannuksia kuluttajahintoihin.

Elintarviketeollisuudessa vastaavaan ei ole tutkijoiden mukaan pystytty.

Tarkastelujakson aikana myös politiikka elintarvikkeiden ympärillä on ollut vaihtelevaa. ”Kyllä se on ollut aikamoista ilotulitusta, varsinkin arvonlisäveron muutosten osalta,” PTT:n maatalousekonomisti **Kyösti Arovuori** sanoo.

Lihatalot tiukassa välissä

Lihamarkkinoilla kilpailu on kovaa. Kotimaisen teollisuuden toimijat ovat kilpajuoksussa keskenään ja tuontilihan paineessa. Myös lihan tuottajahinnat nousivat tarkastelujakson aikana tarkasteltaessa reaalisia hintoja.

Neuvottelupöydässä kaupan sanalla on tutkijoiden mukaan enemmän painoarvoa, kun hankintoja voidaan kilpailuttaa myös kansainvälisesti.

Kaupan asemaa parantavat myös kaupan omat merkit eli privatelabelit, joissa kaupan osuus kuluttajahinnasta on korkeampi verrattuna teollisuuden omiin tuotemerkkeihin.

Voimasuhteet selvillä

Kuluttajahinnan jakautumisen lisäksi tutkijat tarkastelivat lihasektorin rahavirtojen jakautumista.

Rahavirtoja tarkastelemalla ei voida ottaa kantaa hinnanmuodostukseen, mutta ne kertovat elintarvikeketjun rakenteen kehityksestä ja voimasuhteista.

”Iso kuva on se, että maatalouden, verojen ja kotimaisen elintarviketeollisuuden osuudet ovat laskeneet, kun vastaavasti tuonnin sekä kaupan ja ravintoloiden osuus on kasvanut”, Arovuori sanoo.

Maatalouden osuuden lasku rahavirroista on pysähtynyt, mutta teollisuuden lasku jatkuu.

JUKKA LEHTINEN

Pykälät lisäävät lihantuotannon kustannuksia

MTT:n, Kuluttajatutkimuskeskuksen ja PTT:n tutkimuksessa lihan kuluttajahinnan jakautumisesta lihaketjun toimijoille selviää, että lihan tuottajahinta on noussut vuosien 2008 ja 2012 välillä.

Maatilojen kannattavuudessa tämä ei näy, koska tuotantokustannukset ovat nousseet huomattavasti rivakammin.

Kotieläintuotannon laatu tehdään tiloilla

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK toteaa tiedotteessaan maatilojen tekevän leijonanosan kotieläintuotannon laadusta.

Reilusti tuotetusta ruuasta ei kuitenkaan tilitetä tuottajalle reilua hintaa ja tuottajan neuvotteluasema markkinoilla on heikko. Selvää on, ettei suomalaisen ruuan EU-keskitasoa suurempi hinnan nousu johdu tuottajahinnoista, järjestö toteaa.

Lupa- ja tuotantovaatimuksista lisälasku

Rehujen, lannoitteiden ja polttoaineiden kallistumisen lisäksi kustannuksia nostavat koko ajan tiukentuvat lupa- ja tuotantovaatimukset.

”Kaikessa maatalouteen liittyvässä sääntelyssä on nyt otettava paremmin huomioon vaikutukset maatilayrityksen kannattavuuteen”, MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** sanoo.

”Suomalaista maataloutta ei pidä säädellä kuoliaaksi.”

JUKKA LEHTINEN

Veteraaneista 60 prosenttia pääsee kuntoutukseen

”Kuntoutusta ei pitäisi joutua hakemaan, sitä pitää tarjota kotiin”

”Suomen 20 000 veteraania ovat keski-iältään 90-vuotiaita. Ei silloin enää pitäisi joutua hakemaan kuntoutusta mistään netistä, kyllä sitä pitää heille tarjota”, Suomen Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström** jyrisee.

Toissa vuonna pääsi kuntoutukseen 53 prosenttia siihen oikeutetuista.

Viime vuonna osuutta saatiin jo nostettua 60 prosenttiin. Kaikki eivät kuntoutusta hae tai halua, mutta osa sitä haluavistakin jää ilman hakemisen vaikeuden vuoksi tai siksi, ettei sopivaa kuntoutusta ole tarjolla.

Palvelut ovat kuntien vastuulla, mutta rahat tulevat niihin valtiolta.

Valtion määrärahaa oli viime vuonna käytössä 34,6 miljoonaa euroa, josta viitisen miljoonaa käytettiin kotiin vietäviin palveluihin ja loput laitos- ja avokuntoutukseen.

Kuntoutus kotiin

Wennströmin mukaan veteraanien määrärahan ei tulisi alentua muutamiin vuosiin, vaikka jäsenet vähenevät.

”Kuntoutustarvetta on nykyistä enemmän.”

JAANA KANKAANPÄÄ

Sotaveteraanijärjestöihin kuuluu 20 000 veteraania.

» Ensin huolehdimme jäljellä olevista veteraaneista. Pikku hiljaa perinnetoiminnan osuus kasvaa.

FINN-GÖRAN WENNSTRÖM

Sotaveteraanien 20 piiristä 18:lla on sosiaalineuvoja, joka hoitaa tiedonvälitystä ja tukiasioita. 250 yhdistyksessä on yhteyshenkilö, joka pyrkii pitämään veteraaneihin yhteyttä kuntoutus- ja kotipalveluasioissa.

Wennströmin mukaan veteraanit, puolisot ja lesket haluavat yleensä asua kotonaan, joten palvelut pitää saada sinne.

Liitossa arvioidaan, ettei avokuntoutus toimi aina niin hyvin kuin pitäisi.

”Kuntoutus tulisi saada kotiin, mikä mahdollistaa kotona asumisen.”

Liiton tavoitteena on nyt, että kaikki paikallisyhdistykset ottavat yhteyttä kuntien viranomaisiin kotikuntoutuksen kehittämiseksi.

Sotaveteraanijärjestöt ovat jo useana vuonna varautuneet siihen, että toiminta muuttuu.

”Meillä on 20 000 veteraania, 14 000 puolisoa ja 29 000 kannatusjäsentä. Vaikka veteraanit vähenevät, ensin huolehdimme jäljellä olevista ja pikku hiljaa perinnetoiminnan osuus kasvaa.”

Liitossa arvioidaan, että yhdistykset vähentyvät pikku hiljaa siten, että jäljellä on 50–60 alueellisesti vahvaa yhdistystä, jotka kattavat koko maan.

Veteraanien tulevaisuutta puidaan keskiviikkona ja torstaina Oulussa liittopäivillä.

JOUKO KYYTSÖNEN

Sosiaaliturismista ei näyttöä Suomessa

Tuoreen selvityksen mukaan ei ole näyttöä siitä, että Suomeen tultaisiin sosiaalietuuksien perässä. Hyvä palkkataso ja matala työttömyys houkuttelevat ulkomaalaisia Suomeen töihin.

Selvitys luovutettiin sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikolle** (kok.) tiistaina.

Suomen on osallistuttava aktiivisemmin EU:n sosiaalilainsäädännön uudistamiseen, selvityksessä todetaan. Risikko aikoo kutsua uudet europarlamentaarikot perehtymään ministeriönsä asioihin.

Risikon mielestä Suomen sosiaalilainsäädäntöä pitää selkiyttää myös kansallisella tasolla, jotta jokaiselle on selvää, mitkä etuudet määräytyvät asumisen ja mitkä työn perusteella.

Syksyllä aletaan uudistaa lakia, jonka mukaan määritetään henkilön oikeus Suomen sosiaaliturvaan.

Ulkomaille lapsilisiä 8 miljoonaa euroa

Selvitys otti kantaa tilanteisiin, joissa lapsilisiä maksetaan ulkomaille, kun toinen vanhemmista työskentelee Suomessa ja muu perhe asuu toisessa EU-maassa. Asia on ollut esillä julkisuudessa.

Selvitystä tehneen **Essi Rentolan** mukaan kyse ei ole väärinkäytöksistä, vaan asiassa noudatetaan EU-lainsäädäntöä. Se velvoittaa maksamaan lapsilisät vanhemman työskentelyn perusteella toisessa EU-maassa asuvasta lapsesta.

» Kaikki Suomessa tehtävä työ on meille hyödyllistä.«

JUKKA AHTELA

”Jotta lapsilisät maksettaisiin lapsen asuinmaan mukaan, pitäisi muuttaa EU:n perussopimuksia”, Kelan suunnittelupäällikkö Rentola sanoi.

Ulkomaille maksettavien lapsilisien osuus on hänen mukaansa kahdeksan miljoonaa euroa, eli vain 0,5 prosenttia kaikista lapsilisistä. Lisäksi Suomessa työskentelevät ulkomaalaiset maksavat veroja Suomeen.

Työvoiman ja ihmisten vapaa liikkuvuus on selvityksen mukaan Suomen etu. Asumiseen perustuvien etuuksien ja niiden rahoituksen tasapainoa on kuitenkin syytä pohtia.

Selvityksen toinen tekijä varatuomari **Jukka Ahtela** pitää tärkeänä maahanmuuttajien hyvää työllistymistä.

”Kaikki Suomessa tehtävä työ on meille hyödyllistä riippumatta siitä, kuka sitä tekee”, hän sanoi.

MIINA RAUTIAINEN